

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
Афанасьєв М. В.

Іноземна (російська) мова:

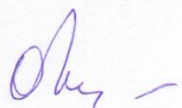
робоча програма для іноземних слухачів підготовчого відділення

Галузь знань усі
Спеціальність усі
Освітній рівень підготовче відділення

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
іноземна (російська)

Завідувач кафедри українознавства
і мовної підготовки іноземних громадян

 Черемська О. С.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян
Протокол № 2 від 4 вересня.2018 р.

Розробник(-и):

Карцева М. Д., ст. викл. кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян

Білик Н. О., ст. викл. кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

Об'єктом дисципліни «Іноземна (російська) мова» є комплексне уявлення про мову як інструмент спілкування в опануванні спеціальністю та у розвитку міжкультурної комунікативної компетенції іноземних учнів.

Згідно з концепцією мовної освіти іноземців у ЗВО України, програма передбачає реалізацію процесу іншомовної підготовки іноземних громадян на підготовчих факультетах/відділеннях в єдності трьох напрямів: комунікативного, адаптаційного та загальнонаукового.

Необхідність оптимізації навчання іноземців мови вимагає співвіднесення чинної програми з російської мови із загальноєвропейськими компетентностями володіння іноземними мовами Common European Framework of Reference – CEFR . За системою CEFR знання та вміння розподілено на три категорії, кожна з яких має три рівні. Система рівнів CEFR запроваджена у практику на підготовчих факультетах/відділеннях ЗВО України таким чином (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні мовної підготовки іноземців у ЗВО України

Перший семестр, перший концентр підготовчого факультету /відділення Початковий (елементарний) рівень)	Перший семестр, другий концентр підготовчого факультету/відділення Базовий рівень	Другий семестр, третій концентр підготовчого факультету/відділення 1 середній рівень
A1 Рівень виживання	A2 Передпороговий рівень	B1 Пороговий рівень

Навчальна програма відповідає національним кваліфікаційним рівням досягнень; забезпечує стандартизовану базу для розробки робочих програм кредитних модулів з дисципліни « Іноземна (російська) мова» відповідно до професійних потреб іноземних слухачів та суспільного запиту.

Структура навчальної дисципліни містить елементарний (початковий), базовий, 1 середній рівні навчання російської мови як іноземної на підготовчому відділенні та складається з 6 змістовних модулів (39 кредитів).

Вихідними положеннями навчання РМІ іноземних слухачів на підготовчому відділенні є таке: організація змісту і спрямованість навчального процесу на придбання навичок й умінь, що забезпечують іноземним слухачам участь у навчальній діяльності та спілкування у побутовій і соціокультурній сферах; всебічний розвиток креативних здібностей слухачів; спрямованість змісту й організація навчально-виховного процесу на засвоєння загальнолюдських цінностей.

У процесі навчання учні набувають необхідні знання під час проведення практичних аудиторних занять. Велике значення в процесі вивчення матеріалу і закріплення знань має самостійна робота іноземних слухачів.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні комунікативної компетентності, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок для забезпечення спілкування та життєдіяльності в іншомовному середовищі.

Для виконання поставленої мети необхідно сформулювати такі складові:

практична складова – формування у студентів загальних та професійно орієнтованих мовленнєвих компетентностей (лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної) для забезпечення адаптаційних процесів, їхнього повсякденного спілкування в соціально-культурній та навчально-професійній сферах;

розвивальна складова – формування у студентів загальних компетентностей з метою розвитку їхньої особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнення впевненості студентів як користувачів мови, а також їхнє позитивне ставлення до вивчення мови; загальноосвітня складова – збагачення духовного світу особистості, розширення знань про світ і країни, про міжкультурні відмінності;

виховна складова – формування стійкого світогляду, політичної свідомості та культури, активності та творчої ініціативи у процесі розв'язання сучасних проблем, соціальної відповідальності, здатності до ефективної комунікаційної взаємодії, засвоєння культури спілкування; виховання таких рис особистості, як доброзичливість, толерантність, колективізм, працьовитість.

Курс	підготовче віділення		
Семестр	1-й та 2-й семестри		
Кількість кредитів ECTS	37, 2		
Аудиторні навчальні заняття	лекції	–	–
	семінарські, практичні	518	226
	лабораторні	–	–
Самостійна робота		259	113
Форма підсумкового контролю		іспит	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
–	Економічна та соціальна географія світу
	Математика
	Основи економіки
	Країнознавство
	Основи інформатики та обчислювальної техніки

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Мовна компетентність: фонетична, лексична, граматична компетенції.	Знання граматики, лексики, фонетики іноземної мови, яка вивчається, вміння такими одиницями користуватись для висловлювання своїх думок і розуміння думок інших людей. Володіння граматичними, лексичними та фонетичними навичками у різних видах мовленнєвої діяльності на рівні A1, A2, B1 в усному і писемному мовленні; знання елементів системної термінології економічного напрямку.
Мовленнєва компетентність	Знання правил використання мовних засобів і володіння операційними стратегіями мовленнєвої поведінки (читання, говоріння, аудіювання, письмо) на рівні A1, A2, B1, а саме: – сприймати на слух інформацію, яка міститься в монологічному висловлюванні: тему, основну ідею, головну і додаткову інформацію кожної змістової частини повідомлення з достатньою повнотою, глибиною, точністю, основний зміст діалогу, комунікативні

	<p>наміри його учасників;</p> <ul style="list-style-type: none"> – використовувати різні стратегії читання відповідно до визначеної комунікативної ситуації; – визначати тему тексту, розуміти його основну ідею; – розуміти й основну, і додаткову інформацію, яка міститься в тексті, із достатньою повнотою, точністю і глибиною; – інтерпретувати інформацію, викладену в тексті, висновки й оцінки автора; – будувати письмове монологічне висловлювання продуктивного характеру на запропоновану тему відповідно до заданої комунікативної ситуації; – будувати письмове монологічне висловлювання репродуктивно-продуктивного характеру на основі прочитаного тексту відповідно до запропонованої комунікативної ситуації; – самостійно продукувати зв'язні, логічні висловлювання відповідно до запропонованої теми й комунікативної ситуації; – будувати монологічні висловлювання репродуктивного типу на основі прослуханого чи прочитаного тексту різної формально-змістової структури й комунікативної спрямованості; – передавати зміст, основну ідею прочитаного чи прослуханого тексту і висловлювати власне ставлення до фактів, подій, викладених у тексті, дійових осіб та їхніх вчинків; – розуміти зміст повідомлень співрозмовника, визначати його комунікативні наміри в певних ситуаціях; – адекватно реагувати на репліки співрозмовника; ініціювати діалог, висловлювати свій комунікативний намір у мовленнєвих ситуаціях, актуальних для цього рівня володіння мовою.
Соціокультурна компетентність	<p>Знання про культуру, історію, географію, політичний, економічний устрій країн; знання особливостей мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови; вміння користуватися в процесі спілкування мовленнєвими реаліями (зразками), особливими правилами мовленнєвої поведінки (мовленнєвий етикет).</p>
Прагматична компетентність	<p>Знання принципів, за якими висловлювання організують, структурують, використовують для здійснення комунікативних функцій та узгоджують згідно з інтерактивними та транс активними схемами. Вміння: привести зміст і форму власного висловлювання відповідно до ситуації та реципієнта, а також урахувати рівень формальності залежно від обставин; пристосовуватись до змін напрямку, стилю та поставлених акцентів, які звичайно відбуваються в розмові; належним чином вступати в дискусію/бесіду, використовуючи для цього відповідні мовленнєві засоби, починати, підтримувати та закінчувати висловлюван-</p>

	ня, ефективно дотримуючись правил ведення бесіди; ефективно використовувати різноманітні засоби/слова зв'язку, щоб чітко позначити вид зв'язків між думками.
Комунікативна компетентність	Здатність індивіда налагоджувати й підтримувати необхідні контакти в соціумі, як сукупність знань, умінь та навичок у сфері вербальних і невербальних засобів для адекватного сприйняття й відображення дійсності у різноманітних ситуаціях спілкування, навички використання мови в конкретному контексті та ситуації спілкування, вміння зорієнтуватися у спілкуванні, ефективно впливати на співрозмовника, вміння спрямовувати процес спілкування на розв'язання педагогічних завдань.

3. Програма навчальної дисципліни

Елементарний рівень - 156 годин

Мовна, мовленнєва, соціолінгвістична компетентності

Змістовний модуль 1

Вступний курс. Фонетика. Інтонація. Морфологія

Тема 1. Алфавіт. Співвідношення звуків і літер. Голосні і приголосні звуки. Склад. Модель слова. Ритміка слова.

- 1.1. Голосні й приголосні звуки.
- 1.2. Тверді, м'які, дзвінкі та глухі приголосні.
- 1.3. Склад. Відкритий склад, закритий склад.
- 1.4. Наголос, ритміка. Правила вимови.

Тема 2. Модель речення. (ІК – 1, ІК – 3).

- 2.1. Типи інтонаційних конструкцій: ІК – 1, ІК -2, ІК – 3. Техніка читання.
- 2.2. Речення з питальними словами «кто? что? где? откуда? когда?»
- 2.3. Частини мови. Іменник. Основні поняття про іменник.
- 2.4 Категорії іменника. Істоти – неістоти. Рід іменника. Число іменника. Власні та загальні назви.
- 2.6. Мовний етикет.

Тема 3. Прислівники місця. Сполучники «и, а, или». Займенники.

- 3.1 Розряди займенників (особисті, присвійні, вказівні, питальні). Узгодження присвійних займенників з іменниками в роді, числі.
- 3.2. Тема «Класс». Просте речення. Техніка читання.

Тема 4. Прикметник та його категорії.

- 4.1. Структура словосполучення. Узгодження прикметників з іменниками в роді, числі.
- 4.2. Числівник.
- 4.3. Кількісні числівники.
- 4.4. Порядкові числівники.
- 4.5. Узгодження порядкових числівників з іменниками в роді, числі.

Тема 5. Дієслово та його категорії. Складне речення.

- 5.1. Інфінітив.
- 5.2. Дієвідміна дієслів у теперішньому часі.
- 5.3. Дієслова з часткою «-ся».
- 5.4. Наказовий спосіб.

Тема 6. Дієслово та його категорії.

- 6.1. Дієслово в минулому часі.

- 6.2. Дієслово в майбутньому часі.
- 6.3. Складне речення.
- 6.4. Основні поняття та категорії математики.
- Тема 7. «На уроке». Техніка читання. Поняття про відмінки. Називний відмінок іменників, прикметників, займенників, порядкових числівників.
- 7.1. Називний відмінок у значенні назви предмету й особи, в значенні особи активної дії, характеристики особи, предмета, в значенні назви факту, події.
- 7.2. «Комната».
- 7.3. «Числа и цифры».
- Тема 8. Іменники в знахідному відмінку однини.
- 8.1. Знахідний відмінок у значенні прямого об'єкта.
- 8.2. Знахідний відмінок у значенні обставини місця.
- 8.3. Знахідний відмінок у значенні обставини часу.
- 8.4. «Моя группа».
- 8.5. «Математические знаки и обозначения».
- Тема 9. Іменники в місцевому відмінку однини.
- 9.1. Місцевий відмінок у значенні обставини місця.
- 9.2. Місцевий відмінок у значенні об'єкта.
- 9.3. «В аудитории».
- 9.4. «Арифметические действия».

Базовий рівень - 362 годин

Мовна, мовленнєва, предметна й соціально-культурна компетентності

Змістовний модуль 2.

Місцевий, знахідний, родовий відмінки

- Тема 10. Прикметники, займенники, порядкові числівники в місцевому відмінку однини.
- 10.1. Прикметники в місцевому відмінку.
- 10.2. Займенники в місцевому відмінку.
- 10.3. Порядкові числівники в місцевому відмінку.
- 10.4. «Мы живем в Харькове».
- 10.5. «Дроби. Обыкновенные дроби. Десятичные дроби»
- Тема 11. Прикметники, займенники, числівники в знахідному відмінку однини.
- 11.1. Прикметники в знахідному відмінку.
- 11.2. Займенники в знахідному відмінку.
- 11.3. Види дієслів і їх призначення.
- 11.4. Способи творення дієслів доконаного виду.
- Тема 12. Вживання дієслів недоконаного і доконаного видів. Техніка читання.
- 12.1. «Мой факультет».
- 12.2. Техніка читання.
- 12.3. Розвиток навичок діалогічного й монологічного мовлення.
- 12.4. Розвиток навичок писемної мови.
- Тема 13. Знахідний відмінок у значенні напрямку руху.
- 13.1. Дієслова руху без префіксів.
- 13.2. «На улице».
- 13.3. «Геометрические фигуры».
- Тема 14. Вираження часових відношень в простому реченні.
- 14.1. Конструкції, що відповідають на питання: «Сколько времени? («Как долго?»).
- 14.2. Види дієслів та їх значення
- 14.3. «Я покупаю теплые вещи».
- 14.4. «Основные категории и понятия экономики».
- Тема 15. Іменники в родовому відмінку однини.

- 15.1. Родовий відмінок у значенні приналежності, заперечення, точної кількості.
 - 15.2. Родовий відмінок із прийменниками «у, из».
 - 15.3. «Макроэкономика и микроэкономика».
- Тема 16. Прикметники, займенники в родовому відмінку однини.
- 16.1. Прикметники в родовому відмінку.
 - 16.2. Займенники в родовому відмінку.
 - 16.3. «Урок языка».
 - 16.4. «Мой день».
 - 16.5. «Экономика».
- Тема 17. Словотвір іменників, прикметників і прислівників.
- 17.1. «Времена года».
 - 17.2. «Я учусь жить самостоятельно».
 - 17.3. Складання питального плану.
 - 17.4. «Что такое экономическая теория?».

Змістовний модуль 3

Давальний, орудний відмінки. Відмінювання іменників, прикметників, займенників у множині.

Тема 18. Іменники в давальному відмінку однини.

- 18.1. Давальний в значенні адресата дії.
- 18.2. Давальний в значенні віку.
- 18.3. Давальний напрямку.
- 18.4. «Письмо домой».
- 18.5. Складання питального й називного планів.
- 18.6. Розвиток навичок монологічного мовлення.
- 18.7. Безособові речення.
- 18.8. Безособові речення зі словами «надо, нужно, необходимо, нельзя, можно, трудно, легко».
- 18.9. « Письмо другу».
- 18.10. «Благо».

Тема 19. Вживання видів дієслова.

- 19.1. «Мой друг».
- 19.2. Складання питального плану.
- 19.3. Розвиток навичок письмової мови (складання письмового монологу).
- 19.4. Прикметники, займенники в давальному відмінку однини.
- 19.5. «Благо».

Тема 20. Іменники, прикметники, займенники в орудному відмінку однини (спільності, інструментальний, професії).

- 20.1. Іменники в орудному відмінку однини.
- 20.2. «Потребность».

1 середній рівень - 226 годин

Мовна, мовленнєва, предметна, соціально-культурна й комунікативна компететності

Змістовний модуль 4 Дієслова руху з префіксами і без префіксів

Тема 21. Дієслова руху без префіксів і з префіксами.

- 21.1. Вираження мети.
- 21.2. Інфінітив у значенні мети після дієслів руху.
- 21.3. «Двенадцать месяцев».
- 21.4. «Производство».

Тема 22. Вираження ознаки.

- 22.1. Складнопідрядне речення з союзним словом який.

- 22.2. Відмінювання сполучного слова «который».
- 22.3. «Система образования в Украине и в странах мира».
1. «Из истории первых университетов мира. Альма матер»..
2. « Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина».
22. 4. «Производство».
- Тема 23. Відмінювання іменників, прикметників, займенників в однині та множині (узагальнення).
23. 1. Займенник «свой».
23. 2. «Выбор профессии».
1. «Кем быть?»
2. «Наш университет».
3. «Киевский университет имени Т. Г. Шевченко».
- Тема 24. Пряма і непряма мова.
- 24.1. Трансформація прямої мови в непряму.
- 24.2. Вираження цільових відношень.
- 24.3. «Моя цель в жизни».
1. Что главное в жизни? Интервью».
24. 4. «Ресурсы».
- 24.5. «Страны и континенты».
- Тема 25. Вираження часових відношень.
25. 1. « Выдающиеся деятели разных стран мира».
1. «Альфред Нобель».
2. «Нобелевская премия».
25. 2. «Политическая карта мира».

Змістовний модуль 5.

Функція прикметника в реченні. Активні та пасивні конструкції.

- Тема 26. Найбільш вживані прийменники російської мови.
26. 1. «Выдающиеся деятели Украины».
- 26.2. «Факторы производства».
26. 3. «Природные ресурсы».
- Тема 27. Ступені порівняння прикметників і прислівників. Конструкції зі сполучником «чем-тем».
27. 1.»Последний лист».
27. 2. «Товар».
27. 3. «Рельеф»
- Тема 28. Повні та короткі прикметники.
28. 1. Коротка форма прикметників з обмеженим набором лексики (доволен, согласен, занят, нужен, болен и др.) /
- 28.2. «Факторы производства».
28. 3. «Что такое интернет?»
- Тема 29. Відмінювання числівників.
29. 1. «Украина».
- 29.2. «Отрасли».
- Тема 30. Дієслова руху.
30. 1. «Киев – политический, промышленный, научный и культурный центр Украины».
- 30.2. «Столица вашей страны».
- Тема 31. Дієслова з часткою «-ся» та їх значення.
31. 1. Дієслова, що не вживаються без частки «-ся».
31. 2. «Тарас Шевченко».
- Тема 32. Складне речення з вказівним займенником «тот» у головному реченні.

32. 1. «Природные зоны».
Змістовний модуль 6.
Типи складних речень. Трансформація дієприкметникового й дієприслівникового оборотів.
Тема 33. Активні й пасивні конструкції.
33.1. «Тарас Шевченко – народний Кобзар».
Тема 34. Вираження умовних відношень.
34. 1. Умовні речення реальні та нереальні.
34.2. Вказівний займенник «*тот*».
34. 3. «Перед экзаменом».
34.4. «Сельское хозяйство».
Тема 35. Вираження причинно-наслідкових відношень.
35. 1. Складнопідрядні речення зі сполучниками «*потому что; так как; из-за того, что; благодаря тому, что; благодаря этому*».
Тема 36. Складнопідрядні речення зі сполучниками «*в результате этого; поэтому*».
36. 1. Текст «Три желания».
36.2. «Природная среда».
Тема 37. Вираження цільових відношень. Складнопідрядні речення зі сполучником «*для того чтобы*».
37.1. «Трудовые ресурсы».
Тема 38. Вираження допустових відношень. Складнопідрядні речення зі сполучниками «*несмотря на; несмотря на то, что*».
38.1. «Собственность».
38.2. Основные геометрические фигуры».
Тема 39. Дієприкметник. Творення та значення активних і пасивних дієприкметників.
39. 1. Трансформація дієприкметникового звороту в підрядне речення зі сполучником «*который*».
Тема 40. Активні і пасивні дієприкметники.
40.1. «Неотправленное письмо».
40. 2 « Собственность».
Тема 41. Дієприслівник.
41.1. Трансформація речень з дієприслівниковими зворотом у складне речення з підрядними реченнями часу, умови, причини, поступки.
Тема 42. Типи складних речень.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Видами оцінювання навчальних досягнень іноземних слухачів є *поточний, модульний, підсумковий/семестровий контроль*.

Поточний контроль перевіряє рівень володіння мовним матеріалом і рівень сформованості мовленнєвих умінь та навичок, що реалізуються на практичних заняттях під час виконання домашніх завдань, відповідей на уроках, творчих завдань. Мета – активна участь учнів у процесі власного навчання для самостійного й усвідомленого визначення своїх прогалин і роботи над їх усуненням. Оцінювання знань слухача під час практичних занять здійснюється **за національною шкалою**.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності іноземних слухачів за період навчання, перевіряє рівень сформованості навичок, вмінь та оволодіння компетентностями на мовному матеріалі з логічно завершеної частини

дисципліни – змістового модуля. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється під час виконання тестів чи контрольних робіт.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі семестрового іспиту, відповідно до графіку навчального процесу, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмового матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Письмовою частиною є комбінований тест, який включає такі різновиди роботи: розуміння прослуханого тексту, розуміння прочитаного тексту, лексичні завдання, граматичні завдання, письмо. Усна частина проводиться у формі бесіди за вивченими темами. Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці кредитного модуля, є визначення рівня володіння студентами іноземною мовою професійного спрямування в усіх видах мовленнєвої діяльності відповідно до рейтингової системи оцінювання знань. За основу критеріїв оцінки навчальної діяльності учнів повинні бути покладені адекватність, валідність, об'єктивність і прозорість.

Таблиця 2.4

Критерії оцінювання тестових і контрольних завдань

Обсяг виконаних завдань (у процентах)	Результат	
1	2	
100 - 95%	відмінно	Відповідний рівень мовної та мовленнєвої компетенцій, підтверджений у повному обсязі з незначною кількістю помилок, що не порушують комунікацію.
94 - 80 %	добре	Відповідний рівень мовної та мовленнєвої компетенцій підтверджений у повному обсязі з певною кількістю помилок, що не порушують комунікацію.
79 - 60 %	задовільно	Відповідний рівень мовної та мовленнєвої компетенцій підтверджений у достатньому обсязі, але зі значною кількістю недоліків, що ускладнюють комунікацію.
менш ніж 60 %	незадовільно	Відповідний рівень мовної та мовленнєвої компетенцій не підтверджений.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень іноземних слухачів

Оцінка	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
1	2	3	4
90-100	відмінно	A	Рівень володіння мовою і предметні знання відповідають програмним вимогам у повному обсязі. Комунікативні завдання вирішені. Висловлення логічне, зв'язне і має завершений характер. Виражене особисте ставлення до обговорюваної теми. Тема розкрита в повному обсязі, відповіді на додаткові питання розгорнуті та обґрунтовані. Відібраний лексико-граматичний матеріал, соціокультурні знання та адекватні сполучні елементи використовуються строго відповідно до комунікативних завдань. Спостерігаються швидкість мовлення і правильна вимова з дотриманням інтонування. З урахуванням специфіки навчання іноземців-нефілологів з мови як засобу спілкування допускаються поодинокі помилки у вимові та граматиці, що не порушують комунікацію (5-7%). Безпомилкова техніка читання при швидкості 180 складів / хв, незначні фонетичні та інтонаційні помилки та їх самостійне виправлення; вміння швидко орієнтуватися в тексті (використання різних видів читання), найбільш повно переповісти зміст тексту; за вміння правильно скласти питальний і називний плани; за вміння логічно та аргументовано висловлювати власну думку з тематики тексту; за чітке продукування монологічного висловлювання на задану тему в усній і письмовій формі; за креативність у побудові власного висловлювання.
82-89	дуже добре	B	Рівень володіння мовою і предметні знання наближені до програмних вимог. Комунікативні завдання реалізовані. Висловлення логічне, зв'язне і має завершений характер. Виражене особисте ставлення до обговорюваної теми. Розкриття теми наближене до повного обсягу. Матеріал викладено грамотно, висновки сформульовані, але відповіді на питання потребують уточнень і коригування. Лексико-граматичний матеріал використаний відповідно до поставлених комунікативних завдань. Спостерігаються швидкість мовлення і правильна вимова з дотриманням належного інтонування.

1	2	3	4
			<p>Обсяг висловлювання відповідає нормам (80-90%). Кількість допущених помилок незначна (7-10%) і не порушує комунікацію.</p> <p>Техніка читання при швидкості 170-160 складів за хвилину; за адекватне розуміння змісту тексту; за вміння правильно скласти питальний і називний плани з незначними помилками та їх самостійне виправлення чи виправлення помилок за вказівкою викладача; за вміння передати зміст тексту без порушення логіки змісту, докладно; за логічно побудоване монологічне висловлювання на задану тему в усній і письмовій формі; за вміння ставити запитання і відповідати на них.</p>
74-81	добре	С	<p>Знання програмного матеріалу досягає необхідного обсягу. Комунікативні завдання вирішені недостатньо. Висловлення логічне й завершене, але в деяких ситуаціях з порушенням зв'язності та послідовності. Наявне особисте ставлення до обговорюваної теми, але воно не відрізняється вільним вираженням. Розкриття теми наближене до повного обсягу, матеріал викладено грамотно й правильно, висновки сформульовані, але відповіді недостатньо розгорнуті, потребують додаткових питань та уточнень. Лексико-граматичний матеріал відповідає поставленому завданню, але не відрізняється різноманітністю. Спостерігаються труднощі при підборі слів і неточності в їх вживанні. Темп мовлення дещо уповільнений, на вимову впливає рідна мова. Обсяг висловлювання відповідає нормам (60-70%). Кількість допущених помилок значна, але комунікація можлива.</p> <p>Техніка читання при швидкості 140-130 складів за хвилину з фонетичними й інтонаційними помилками; за розуміння змісту тексту; за побудову питального й називного планів з помилками та неповне виправлення їх за вказівкою викладача; за вміння передати зміст тексту не в повному обсязі з лексичними й граматичними помилками в побудові монологу; за порушення логіки побудови монологічного висловлювання на задану тему в усній формі; за вміння ставити запитання та відповідати на них.</p>

1	2	3	4
64-73	задовільно	D	<p>Рівень володіння мовою й предметні знання відповідають програмним вимогам в обмеженому обсязі. Засвоєння лише окремих тем робочої програми. Комунікативні завдання виконані частково (60-70%). Тема розкрита в обмеженому обсязі, відповіді недостатньо повні й розгорнуті. Висловлювання не відзначаються логічністю, зв'язаністю й не мають завершений характер. Не виражене особисте ставлення до обговорюваної теми. Не використовуються адекватні сполучні елементи. Допущені мовні помилки, що впливають на розуміння й комунікацію. Лексико-граматичний матеріал відповідає поставленому завданню, але не вирізняється різноманітністю. Спостерігаються труднощі при підборі слів і неточності в їх вживанні. Темп мовлення уповільнений, на вимову впливає рідна мова. Обсяг висловлювання відповідає нормам (60-70%). Кількість допущених помилок значна, але комунікація можлива.</p> <p>Техніка читання при швидкості 140-130 складів/хв) з фонетичними й інтонаційними помилками; за розуміння змісту тексту; за побудову питального й називного планів з помилками та неповне виправлення їх за вказівкою викладача; за вміння передати зміст тексту не в повному обсязі з лексичними й граматичними помилками в побудові монологу; за порушення логіки побудови монологічного висловлювання на задану тему в усній формі; за неточні відповіді на питання.</p>
60-68	задовільно (достатньо)	E	<p>Рівень володіння мовою й предметні знання відповідають програмним вимогам в обмеженому обсязі. Комунікативні завдання виконані частково. Тема розкрита в обмеженому обсязі, відповіді поверхові й не розгорнуті. Висловлювання не вирізняються логічністю, зв'язаністю й завершеністю. Спостерігається порушення послідовності висловлювання. Не виражене особисте ставлення до обговорюваної теми. Не використовуються адекватні сполучні елементи. Допущені помилки впливають на розуміння й комунікацію.</p> <p>Лексико-граматичний матеріал відповідає поставленому завданню, але не відзначається різноманітністю. Спостерігаються труднощі при підборі слів і неточності в їх вживанні. Темп мовлення значно уповільнений, допускаються значні паузи, у вимові відчувається сильний вплив</p>

Закінчення табл. 3.4.

1	2	3	4
			<p>рідної мови. Обсяг висловлювання відповідає мінімальній нормі (50-60%). Кількість допущених помилок значна. Техніка читання при швидкості 120 складів / хв з фонетичними й інтонаційними помилками; за неточне розуміння змісту тексту; за побудову питального й називного планів з помилками та неповне виправлення їх при вказівці викладача; за передачу змісту тексту з помилками. За грубі лексичні й граматичні помилки; за побудову монологічного висловлювання з порушенням логіки змісту; за неповну відповідь на запитання.</p>
35-59	незадовільно (з можливістю повторного складання)	F _x	<p>Рівень володіння мовою не відповідає програмним вимогам. Екзаменаційні завдання не виконані. Мету спілкування не досягнуто. Комунікативні завдання реалізовані фрагментарно. Тема не розкрита, відповідь не розгорнута, висловлювання незавершені. Знання з предмета фрагментарні. Словниковий запас недостатній. Обсяг висловлювання нижчий від допустимої норми. Мовлення вирізняється значними паузами. Кількість допущених помилок перевищує допустимий рівень і перешкоджає комунікації.</p> <p>За грубі фонетичні й інтонаційні помилки у техніці читання; за нерозуміння змісту тексту; за невміння будувати питальний та називний плани.</p> <p>За грубі лексичні й граматичні помилки в побудові монологічного висловлювання; за неадекватні відповіді на запитання.</p>
1-34	незадовільно	F	<p>Не володіє в повному обсязі навчальною програмою, не впізнає й не розуміє найуживанішу лексику та фрази, що належать до сфер найближчого особистого значення (наприклад, елементарна особиста чи сімейна інформація, покупки, місце проживання, навчання). Комунікативні завдання нереалізовані.</p> <p>Словниковий запас недостатній.</p> <p>Обсяг висловлювання нижчий від допустимої норми навчання).</p> <p>Не складені модульні завдання.</p> <p>За поскладове читання; за нерозуміння змісту тексту; за невміння будувати питальний і називний плани. За невміння будувати монологічне висловлювання та відповідати на питання. За незасвоєння матеріалу навчальної дисципліни</p> <p>Обов'язковий повторний курс.</p>

5. Рекомендована література

Основна література

1. Программа «Русский язык» для студентов-иностранцев подготовительных факультетов высших учебных заведений Украины / сост. А.Н. Погребняк, Н.В. Ермоленко, Л.П. Харахаш, С.М. Яцюк. – Киев, 2004. – 59 с.
2. Витковская Э.В., Горлова Э.К., Маевская Г. Е. и др. Русский язык: Учебник для иностранных студентов подготовительных факультетов / Э. В. Витковская, Э. К. Горлова, Г. Е. Маевская, Э. Д. Писарева. – Харьков: Гимназия, 2014. – 320 с.
3. Белик Н. А., Карцева М. Д., Грищенко Т. Н. Русский язык. Элементарный курс./ Н. А. Белик, М. Д. Карцева, Т. Н. Грищенко. – Х. : Изд-во ИНЖЕК, 2010. – 273 с.
4. Карцева М. Д. Знакомимся с будущей специальностью. Учебно-практическое пособие по учебной дисциплине «Русский язык как иностранный» для слушателей подготовительного отделения / М. Д. Карцева. – Х.: Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеца, 2014. – 108 с.
5. Мы изучаем язык специальности. Тексты и задания по учебной дисциплине «Русский язык» для самостоятельной работы иностранных учащихся подготовительного отделения / сост. М. Д. Карцева. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2011. – 38 с. (Русск. яз.)
6. Начинаем изучать математику. Тексты и задания по обучению научному стилю речи для иностранных учащихся подготовительного отделения /сост. Н. В. Пиротти, С. В. Малобродская. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2010. – 62 с. (Русск. яз.).
7. Тексты и задания по учебной дисциплине «Русский язык» для студентов экономических специальностей / сост. М. Д. Карцева. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2006. – 48 с.
8. Тексты и задания по учебной дисциплине «Русский язык» для иностранных слушателей подготовительного отделения / сост. М. Д. Карцева. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2012. – 38 с.
9. Тексты научного стиля речи и задания по учебной дисциплине «Русский язык» для иностранных слушателей подготовительного отделения / сост. М.Д. Карцева, С. В. Малобродская. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2013. – 56 с.
10. Тексты и задания по учебной дисциплине «Русский язык» для иностранных слушателей подготовительного отделения / сост. Т. Н. Грищенко, Н.А. Белик. – Харьков : Изд. ХНЭУ, 2013. – 56 с. (Русск. яз.)
11. Тексты и задания для самостоятельной работы по русскому языку для иностранных учащихся подготовительного отделения / сост. Т. Н. Грищенко, Н. А. Белик. – Х.: Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеца, 2014. – 60 с. (Русск. яз.)
12. Тексты и задания по учебной дисциплине «Украинский (русский) язык как иностранный» для иностранных слушателей подготовительного отделения : [Электронное издание] / Н. А. Белик, М. Д. Карцева. – Х.: Изд. ХНЭУ им.С. Кузнеца, 2016.– 48 с. (Русск. яз.)
13. Русский язык : тексты и задания по интенсивному изучению для слушателей подготовительного отделения : [Электронное издание] / сост. Н. А. Белик, М. Д. Карцева. Харьков : ХНЭУ им. С. Кузнеца, 2017. – 71 с. (Рус. яз.)

Додаткова література

14. Контрольные работы по учебной дисциплине «Русский язык» для иностранных слушателей подготовительного отделения / сост. Н. А. Белик, Т. Н. Грищенко, С. В. Малобродская. – Х.: Изд. ХНЭУ, 2012. – 93 с. (Русск. яз.)
15. Методические рекомендации к выполнению заданий при изучении научного стиля речи для студентов-иностранцев / сост. М. Д. Карцева. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2005. – 36 с.

16. Тексты по развитию речи для иностранных учащихся подготовительного отделения / сост. Т. Н. Грищенко, С. В. Малобродская. – Харьков : Изд. ХНЭУ, 2011. – 55 с.

17. Русский язык : тексты по развитию речи для слушателей подготовительного отделения : [Электронное издание] / сост. Е. Л. Некрылова. – Харьков : ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2017. – 104 с. (Рус. яз.)

Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. Учим русский [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://rus.lang-study.com/>

19. Обучающая программа "Время говорить по-русски" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://speak-russian.cie.ru/time_new/rus/grammar/

20. Russian Online. Interactive Gramme [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.alphadictionary.com/rusgrammar/>